Πάμπλο Πικάσσο ἡ συνείδηση τῆς ἐλευθερίας

«Ὁ καλλιτέχνης πού ζῆ καί δουλεύει μέ πνευματικές ἀξίες, δέν μπορεῖ νά μένη ἀδιάφορος ὅταν σέ μιά κρίση κινδυνεύουν οἱ ὑψηλότερες ἀξίες ἀνθρωπιᾶς καί πολιτισμοῦ»

Φύλλα δάφνης, μαῦρα κρέπια καί μία εἰκόνα τοῦ νεκροῦ, στήν πόρτα τοῦ Μουσείου Πικάσσο, στήν Βαρκελώνη. «Τό Μουσεῖο Πικάσσο μετέχει στό παγκόσμιο πένθος γιά τόν θάνατο τοῦ Πάμπλο Πικάσσο», λέει ἡ ἐπιγραφή. (Τηλεφωτογραφία: Α.Π.Ε. — U.P.I.)

Μέ τά παιδιά του, τόν Κλώντ καί τήν Παλόμα, στήν ἀκροθαλασσιά, 1955

Τό πένθος στόν κόσμο ἡ κληρονομία καί τά ἄλλα παιδιά

Βαρύτατο πένθος ἐπικράτησε στούς καλλιτεχνικούς κύκλους ὁλόκληρου τοῦ κόσμου ἀπό τήν στιγμή τῆς ἀναγγελίας τοῦ θανάτου τοῦ Πάμπλο Πικάσσο, ἐνῶ καλλιτέχνες καί ἄλλοι παράγοντες τῆς Τέχνης ἀπό ὅλα τά σημεῖα τῆς Γῆς — ἀκόμη καί ἀπό τήν ἰδιαίτερη πατρίδα του τήν Ἱσπανία — ἔσπευσαν νά ἐκφράσουν τήν λύπη τους γιά τήν ἀπώλεια τοῦ μέγιστου ζωγράφου τοῦ αἰώνα μας.

Τό μεγάλο θέμα τῆς ἀναικτῆς ἐναντιώσεώς του πρός τό καθεστώς τῆς Ἱσπανίας, ἐξ αἰτίας τοῦ ὁποίου δέν θέλησε νά ξαναγυρίσῃ ποτέ πίσω, ἐθίγη σήμερα, παρά τό γεγονός ὅτι ἐπίσημοι ζωγράφοι καί τεχνοκρίτες τῆς χώρας ἔπλεξαν τό ἐγκώμιο τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ Ἔργου του. Χαρακτηριστικό εἶναι ὅτι ἐνῶ οἱ Πινακοθῆκες καί τά Μουσεῖα τῆς Μαδρίτης ἔκλεισαν σήμερα σάν ἔνδειξη πένθους, ὁ τεχνοκρίτης Ἐπρίκε Λόφουέντε θύμισε ὅτι «εἶναι λυπηρό ὅτι ὁ Πικάσσο πέθανε πρίν νά ἐπιτευχθῆ μιά συμφιλίωση μέ τήν πατρίδα του γιά νά ἐκτεθῆ σέ ἱσπανικό ἔδαφος, ἡ πεοίφημη «Γκουέρνικά» του. Ὁ πίνακας αὐτός, ὅπως εἶναι γνωστό, εἶναι ἐμπνευσμένος ἀπό τήν καταστροφή τῆς μικρῆς ἱσπανικῆς πόλης ἀπό ἀεροσκάφη τῆς χιτλερικῆς Γερμανίας, ἡ ὁποία συναγωνιζόταν μέν τόν Φράνκο, κατά τήν διάρκεια τοῦ Ἱσπανικοῦ ἐμφυλίου πολέμου.

Οἱ ἱσπανικές Ἀρχές εἶχαν ἀγνοήσει τήν 91η ἐπέτειο τῶν γενεθλίων τοῦ ζωγράφου, ἡ ἀστυνομία μάλιστα εἶχε ἀπαγορεύσει κάθε σχετική ἐκδήλωση.

Παρ' ὅλ' αὐτά ἡ δημαρχία τῆς Μάλαγα εἶχε ἀποφασίσει πρόπερσι νά δώσῃ τό ὄνομα τοῦ ζωγράφου σέ ἕνα πάρκο τῆς πόλεως καί νά ἀνεγείρη μωσαϊκό, ἐδῶ δέ καί ἕνα χρόνο προστιθεῖ νά ἀποκτήσῃ τήν κατοικία ὅπου ὁ ζωγράφος εἶχε γεννηθῆ, γιά νά τήν μετατρέψῃ σέ μουσεῖο.

Σύνδεσμοί του καί καλλιτεχνικές προσωπικότητες ἐξέφρασαν τήν λύπη τους χθές γιά τόν χαμό τοῦ Πικάσσο.

«Ἀξιομνημόνευτο φαινόμενο» τόν χαρακτήρισε ὁ Βρετανός γλύπτης Χένρυ Μούρ, ὁ ὁποῖος προσέθεσε ὅτι ὁ «Πικάσσο ἄλλαξε τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο οἱ ἄνθρωποι βλέπουν τά πραγμάτα», ἐνῶ ἡ Μπάρμπαρα Χέπγουωρθ, ἐπίσης γνωστή Ἀγγλίδα γλύπτρια, δήλωσε ὅτι ὁ Πικάσσο ἀποτελοῦσε καί ἀποτελεῖ «καίριο φῶς».

Μεγάλο πλῆθος ἐπισκεπτῶν συνωστίζεται σήμερα στό τμῆμα τῶν Ἔργων Πικάσσο στό Μουσεῖο Μαιντέρνας Τέχνης τῆς Νέας Ὑόρκης. Ἡ διεύθυνση τοῦ Μουσείου εἶχε τοποθετήσει στήν εἴσοδο αἰθουσας ἕνα μεγάλο δάζο μέ λουλούδια, στήν μνήμη τοῦ καλλιτέχνη.

"Οχι ἄλλα λουλούδια...

Ἐν τῷ μεταξύ, στήν βίλλα του, χθές τό ἀράδυ, ἡ γυναίκα του Ζακελίν Πικάσσο, ὁ γιός του Πάουλο ἀπό προηγούμενο γάμο του καί ὁ Ἀρμόν Ἀντεμπύ, δικηγόρος, μάνατζερ καί πολιός φίλος τῆς οἰκογενείας, συνεκπέμποντο γύρω ἀπό τό θέμα τῆς κηδείας, χωρίς ὅμως νά ἀφήσουν νά γνωσθῆ οἰαδήποτε λεπτομέρεια. «Τίποτε δέν ἀποφασίσθηκε, οὔτε καί θά ἀποφασισθῆ πρίν περάσουν δύο μέρες», εἶπε ὁ Ἀντεμπύ, κάποια στιγμή πού ἐμφανίσθηκε στόν κῆπο τῆς ἐπαύλεως. Σέ ἐρώτηση ἐάν ὁ ζωγράφος ταφῆ στόν κῆπο τῆς τελευταίας του κατοικίας — τόν κῆπο πού ὑπεραγιοπούσε — ὁ Ἀντεμπύ ἀπάντησε: «Αὐτό ἀσκλείεται».

«Μία εὐγενική προειδοποίηση, ἐξ ἄλλου, ἐκ μέρους τῆς οἰκογενείας ἀνέφερε ἀργά τό ἀράδυ ὅτι «δέν θά ἦταν δυνατόν νά γίνουν δεκτά περισσότερα λουλούδια, ἀπ' ὅσαν εἶχαν ἤδη σταλῆ...».

Ἡ τεράστια περιουσία του

σοίπ-ασφο ἀσήαεὖθ παύόὖσν ν ι Κοθίλου εὔκολο, παράλληλα, δέν φαίνεται νά εἶναι τό θέμα τῆς κληρονομιᾶς πού ὁ Πάμπλο Πικάσσο ἀφήνει πίσω του. Μιᾶς κληρονομιᾶς τεράστιας ἀξίας, τό ὕψος τῆς ὁποίας κανείς μέν δέν γνωρίζει ἀκριβῶς ἀλλά ὅλοι μποροῦν νά ὑπολογίσουν κατά προσέγγιση. Κανένας ζωγράφος, καί αὐτό ἔχει ἱστορικά ἀποδειχθῆ, δέν ἄφησε πίσω του τόσους πολλούς πίνακες ὅσους ὁ δαιμόνιος αὐτός Ἱσπανός. Μόνο τά τελευταῖα χρόνια ζωγράφιζε 200 πίνακες κάθε χρόνο, τά περισσότερα δέ ἀπό αὐτά τά ἔργα τά κρατοῦσε στήν τεράστια ἐπαυλή του καί ἰδιαίτερα σέ ἕνα μεγάλο χρηματοκιβώτιο — σέ διαστάσεις δωματίου — τό κλειδί τοῦ ὁποίου κρατοῦσε, πάντοτε μαζί του. Σπάνια τρίτο ἄτομο εἶχε τήν εὐκαιρία νά δῆ τούς πίνακες πού βρίσκονταν ἐκεῖ μέσα — πολλοί πάντως εἶναι ἐκεῖνοι πού τούς ἀνεβάζουν σέ 10.000 καί πλέον. Κατά τήν διάρκεια τῶν 75 χρόνων τῆς δημιουργικῆς σταδιοδρομίας του, ὁ Πικάσσο φιλοτέχνησε πάνω ἀπό 16.000 πίνακες (ἐλαιογραφίες). Ἄν δέ σκεφθῆ κανείς ὅτι πρό ἐτῶν δύο πίνακές του εἶχαν πωληθῆ στό Μουσεῖο τῆς Βασιλείας ἀντί 2.000.000 δολλαρίων καί ἕνας ἄλλος στούς «Κρίστι'ς» τοῦ Λονδίνου ἀντί 750.000 δολλαρίων, εἶναι εὔκολο νά καταλάβῃ τήν κληρονομιά καί τήν ἀξία της. Ἐπί πλέον θά πρέπει νά ληφθῆ ὑπ' ὄψιν καί τό ὅτι μετά τόν θάνατο ἑνός μεγάλου ζωγράφου οἱ τιμές τῶν πινάκων του ἀνεβαίνουν στό χρηματιστήριο τῆς τέχνης, ἐκτός βέβαια ἐάν ριφθοῦν στήν «ἀγορά» πολλά ἔργα του, πρᾶγμα πού προβλέπεται ὅτι θά ἐμποδισθῆ στήν περίπτωση τοῦ Πικάσσο.

Τό θέμα τῆς κληρονομιᾶς περιπλέκεται ἀκόμη περισσότερο καί ἀπό τό γεγονός ὅτι ἀκόμη εἶναι ἄγνωστο ἄν ὁ ζωγράφος εἶχε ἀφήσει διαθήκη. Ὁ Πικάσσο ἀπεχθανόταν τήν ἰδέα τῆς διαθήκης. "Οταν κάποτε ρωτήθηκε ἀπό ἕνον φίλο του ὅν εἶχε κάνει τήν διαθήκη του, αὐτός ἀπάντησε: «Θέλεις νά πεθάνω; Δέν ὑπάρχει πιό ἐπικίνδυνο ἀπό τό νά κάνης τήν διαθήκη σου. Φέρνει γρουσουζιά...» Ἄλλωστε ἀπεχθανόταν τό ἴδιο τίς ἐπετείους τῶν γενεθλίων του — γιατί τοῦ θύμιζαν τήν ἡλικία του...

Νόμιμος κληρονόμος τοῦ Πικάσσο αὐτή τῆν στιγμή θεωρεῖται ἡ χήρα του Ζακελίν, τήν ὁποίαν ποντρεύθηκε τό 1961 καί ὁ γιός του Πάουλο, ἀπό προηγούμενο γάμο του. Τά τρία ἄλλα παιδιά του, τά ὁποῖα ὁ ζωγράφος ἀναγνώριζε σάν ἀπογόνους του, θεωροῦνται ἀπό τήν γαλλική νομοθεσία σάν νόθα, δεδομένου ὅτι δέν γεννήθηκαν ἀπό νόμιμους δεσμούς. Αὐτά εἶναι ἡ Μάγια, ὁ Κλώντ καί ἡ Παλόμα.

Χαρακτηριστικό εἶναι ὅτι ἐνῶ ὁ ἴδιος τούς εἶχε δώσει τό δικαίωμα νά χρησιμοποιοῦν τό ὄνομά του, ὅταν οἱ τρεῖς ἀπόγονοί του κατέφυγαν στά δικαστήρια, μέ σκοπό νά ἀναγνωρισθοῦν καί ἀπό τόν νόμο σάν παιδιά του, ὁ Πικάσσο ἀντέδρασε μέ ὀργή — δεδομένου ὅτι ἤξερε ὅτι μιά τέτοια ἐνέργεια ὀφειλόταν ἀποκλειστικά στήν ὑστερόβουλη σχέση τῶν παιδιῶν του ν' ἀποκτήσουν δικαιώματα στήν διαθήκη ἢ γενικά στήν κληρονομιά... Τό ἀποτέλεσμα τῆς διενέξεως ἦταν, τά παιδιά του νά χάσουν τήν δίκη πού ἔγινε. Φίλοι του ἐπίσης ἀνέφεραν ὅτι τήν ἴδια ὀργή εἶχε νοιώσει ὁ ζωγράφος ὅταν ἡ προηγούμενη γυναίκα του Φρανσουάζ Ζιλό, εἶχε δώσει στήν κυκλοφορία ἕνα βιβλίο, ὅπου ἀφηγοῦνταν — μέ ὀχι καλόπιστες προθέσεις — τήν ζωή πού εἶχε περάσει κοντά στόν μεγάλο καλλιτέχνη.

Δέν θά ἦταν παράδοξο ἄν ἔλεγε κανείς ὅτι ὁ Πικάσσο εἶχε ἕνα «εὐτυχισμένο» θάνατο, ὅπως τρέπει νά ἦταν ἡ ζωή του, ἀπό τήν ὁποία δέν ἔλειψε σχεδόν τίποτε: Φήμη, δόξα, ἀναγνώριση, ἐπιτυχία στίς γυναῖκες, πλοῦτος, ζωντάνια καί μιά ἐκπληκτικά ὑγιής καί ζωντανή κράση.

Τό Σάββατο τό βράδυ ὁ Πάμπλο καί ἡ γυναίκα του εἶχαν καλέσει μερικούς φίλους σέ δεῖπνο. Ὁ ζωγράφος ἦταν σέ θαυμάσια κέφια, ἔφαγε ἤπια καί διασκέδασε τούς καλεσμένους του μέ διάφορες ἱστορίες του. "Οταν οἱ ξένοι ἔφυγαν, ὁ Πικάσσο ἀνέβηκε στό ἐργαστήρι του νά δουλέψει — ὅπως ἔκανε κάθε βράδυ, μέχρι ἀργά. Τό πρωΐ ξύπνησε μέ ἕνα πόνο. "Οταν ἡ Ζακελίν Πικάσσο τό πληροφορήθηκε, ἔσπευσε νά φωνάξῃ τόν γιατρό τῆς οἰκογενείας, ὁ ὁποῖος ὅμως, φθάνοντας 10 λεπτά ἀργότερα, διαπίστωσε τόν θάνατό του.

Σύντομη χρονολογία

25 Ὀκτωβρίου 1881 : Γέννηση στήν Μαλάγια.
1891 : Ἡ οἰκογένειά του μετοφέρεται στήν Κορούνια.
1895 : Ἐγκαθίσταται στήν Βαρκελώνη.
1897 : Μαθήτη, ὁ Πικάσσο μπαίνει στήν Ἀκαδημία Σάν Φρανσίσκο.
1899 : Ξαναγυρνάει στή Βαρκελώνη.
1900 : Πρῶτο σύντομο ταξίδι στό Παρίσι.
1901 : Ξαναγυρίζει στό Παρίσι. Γαλάζια περίοδος.
1904 : Ἐγκαθίσταται μόνιμα στήν Ὀμάδα τοῦ «Μπατατώ Λαβοάρ». Ρόδινη περίοδος.
1906 — 1909 : Φιλία μέ τούς Ντεραίν, Ματίς, Μπράκ κλπ. Σκάνδαλο τῶν «Δεσποινίδων τῆς Ἀβινιόν».
1909 — 1914 : Δημιουργία τοῦ Κυβισμοῦ.
1918 — 1930: Σουρρεαλισμός. Ρωσικά Μπαλλέτα, Ντιαγκίλεφ, Κοκτώ.
12 Ἰουλίου 1918 : Παντρεύεται τήν "Ολγκα Κόκλοβα.
1930 — 1936 : Γλυπτική. Σειρά τοῦ Μινώταυρο (νεοκλασσικά), ὁποκτά τό πρῶτο ὀπ' τά μεγάλα σπίτια τοῦ «Μπωναζελιαύ».
1936 — 1939 : «Γκουέρνικα».
1939 — 1945 : Πόλεμος. Παρίσι.
1945 — 1954 : Ξαναγυρίζει στή Μεσόγειο. Ἀντίμπ. Βαλλῆρι. Συμμετοχή στή Μπιεννάλε Βενετίας 1950
1954 — 1958 : «Ταυρομαχίες». «Γυναῖκες τῆς Ἀλγερίας». Μετοφέρεται στήν «Καλιφορνία».
1959 — 1961 : Ἀποκτᾶ τόν πύργο τοῦ Βωβενάργκ. Παντρεύεται τήν Ζακλίν Ρόκ.
1965 : Γιορτάζονται στό Παρίσι τά 85 χρόνια του μέ παγκόσμια συμμετοχή Μουσείων καί Συλλογῶν. (1.000 ἔργα). Ζεῖ μέχρι τά θάνατό του στό Νότρ Ντάμ ντέ Βί, κοντά στίς Κάννες.

ΑΦΡΟΔΙΣΙΑ ΔΕΡΜΑΤΙΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΙΑΤΡΟΣ
ΑΝΤ. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ
Δεχεται εἰς τό Ἰατρεῖον του, Βηλαιᾶ 7 (πλατεῖα Ἁγίου Κωνσταντίνου, Ὁμόνοια), 11—1 καί 5—8 μ.μ. Τηλέφ 525.387.

Τῆς **ΕΦΗΣ ΑΝΔΡΕΑΔΗ**

«Μᾶς θρυμμάτισε σάν ξαφνική παγωνιά. Οἱ σκέψεις του γυμνώνονται μέσα στήν σιωπή. Μᾶς ἤρθε ἀπό μακρυά ἀπό τήν πλούσια σύνθεση καί τήν δίαιτη διακόσμηση τοῦ Ἱσπανικοῦ 17ου αἰώνα. Ἡ ἐπιμονή του στό κυνήγι τῆς ὁμορφιᾶς ἄλλαξε τά πάντα στήν τέχνη.

Μ' αὐτά τά λόγια ὁ Γκιγιώμ Ἀπολλιναίρ ἀναγνώριζε τό 1913 τό φαινόμενο Πικάσσο. Γιατί ὁ Πικάσσο ὑπῆρξε ἕνα φαινόμενο ἀπό παιδί ὅταν σέ ἡλικία 12 ἐτῶν ζωγράφιζε καλύτερα ἀπό ὅλους τούς δασκάλους του μέχρι τά δέκα τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του πού ἐξακολούθησε νά ζωγραφίζει σύμφωνα μέ ὑπολογισμούς εἰδικῶν περί τά 200 ἔργα τό χρόνο. Αὐτό τό φαινόμενο τῆς μοναδικῆς ἐνεργητικότητας, τῆς ἀξεπέραστης δημιουργικῆς δύναμης καί τῆς ἀπόλυτης ταύτισης μέ τό ἔργο θά μείνῃ ἀξέχαστο.

Ὁ Πικάσσο πού ἄρχισε νά ζωγραφίζει πρίν ἀπό τόν αἰώνα κατόρθωσε νά κάνει ἔργο ὁλόκληρη τήν ζωή του. Δέν ταξίδευε, δέν τοῦ ἄρεσε ἡ κοινωνική ζωή, δέν καταπιανότανε μέ τήν πολιτική, παρ' ὅλη τήν συναισθηματική του ἔνταξη στόν κομμουνισμό, δέν ἔκανε τίποτε ἄλλο ἀπό τό νά δουλεύει νύχτα μέρα.

«Δέν ὑπάρχει μιά στιγμή ἔλεγε, πού μπορεῖ κανείς νά πεῖ: δούλεψα καλά κ' οὔριο εἶναι Κυριακή. Μόλις σταματήσεις πρέπει νά ξαναρχίσεις ἀπό τήν ἀρχή».

Ὁ χρόνος πού κάλυψε μέ τήν ζωή του, οἱ περιοχές πού κάλυψε μέ τήν τεχνη του εἶναι τόσο μεγάλες

Ἡ «Γκουέρνικα» τοῦ Πικάσσο. Δέν ἐπέτρεψε ποτέ νά ἐκτεθῆ στήν Ἱσπανία τοῦ Φράγκο

πού εἴχαμε πιά συνηθίσει νά τόν θεωροῦμε ἀθάνατο.

«Ὁ Πικάσσο ἔγινε ἕνα τόσο οἰκεῖο ὁρόσημο πού τείνουμε νά τό ἀγνοοῦμε. Ἔχει τόσο ἐπεκταθεῖ πού ἔγινε ἀόρατος» Ἔγραφε ὁ Ν. Γκόσλιγκ μέ τήν εὐκαιρία τῶν 85 χρόνων του.

Αὐτές οἱ γιορτές Μαμμούθ γιά τά 85 του χρόνια, πού ὀνόμασε ὁ ἴδιος «ἡ ἐκστατικοτεστηρίδα μου» ἦταν ἡ ἀπαρχή μιᾶς ἀκόμα μεγαλύτερης ἀπομόνωσης γιά τόν Πικάσσο. Κλείστηκε πιά σχεδόν ἀπόλυτα στό Νότρ-Ντάμ ντέ Βί (κοντά στίς Κάννες) σ' αὐτό τό σπίτι μέ τά τριανταπέντε δωμάτια γεμάτα ἔργα καί δέν πῆγε οὔτε νά δεῖ τά ἔργα του νά κρέμανται στό Λούβρο, τιμητική χειρονομία τοῦ Γαλλικοῦ κράτους γιά τά 90ου χρόνια.

"Η ἰδέα τοῦ θανάτου πού τόν κατεῖχε μεταφραζόταν σέ μιά ὅλο ὅσο τό δυνατόν καλύτερη κατάφαση πού ὀκάμα καί οἱ ἀρνητές του γεύονται τήν ἔντασή της. Αὐτό βέβαια δέν σημαίνει πώς αὐτή ἡ ζωντάνια διοχετεύεται πάντα σέ μιά ἀνενδοίαστη κ' ἁπλή χαρά τῆς ζωῆς, ὅπως πολλοί θέλησαν νά ποῦν. Ἰδιαίτερα στά πάντα ἐπαναρχόμενα θέματά του, σέ σχέδια ἤ ἔργα, ὑπάρχει πολλές φορές μιά ἔξαρση πού φτάνει στήν φρενίτιδα, ἕνας ἐρωτισμός πολλές φορές πικρός, μιά ἐξοπνάδα κ' ἕνας ἐκλεπτυσμός πού χρωματίζεται ἀπό ἀπελπισία καί μιά μεγαλόπρεπη καί τραγική πολλές φορές γενναιοφροσύνη.

"Η ἐπιμονή του νά ἐξερευνᾶ πάντα τά ἴδια θέματα ἐξασφαλίζει ἕνα εἶδος συνέχειας σ' αὐτό τό πολύτροπο ἔργο. Γιά τά γυναικεῖο γυμνό πού στόθηκε τό πιό γνωστό του τοπίο ἔλεγε ὁ ἴδιος

«Δέν θέλω νά κάνω ἕνα γυμνό σάν γυμνό. Θέλω νά πῶ στῆθος, νά πῶ πόδι, χέρι, κοιλιά. Νά βρῶ τόν τρόπο νά τό πῶ κι' αὐτό μοῦ ἀρκεῖ. Μιλώντας ἀρκεῖ μιά λέξη, ἐγώ θέλω μ' ἕνα θλέμμα τό γυμνό νά σοῦ λέει τί εἶναι χωρίς νά χρειάζονται φράσεις».

Γιά τίς ταυρομαχίες του πόλι, ἕνος ἄλλος πυρῆνας γύρω ἀπ' τόν ὁποῖο δημιούργησε σειρές ὁλόκληρες ἀπό ἔργα καί σχέδια, ἔλεγε

«Θά ἤθελα νά τήν ζωγραφίσω ὅπως τήν βλέπω. Θά ἤθελα νά τήν κάνω μέ ὅλη τήν ἀρένα, μέ τό πλῆθος, τόν οὐρανό, τόν ταῦρο καί τόν ταυρομάχο ὅπως εἶναι... Θά ἔπρεπε βέβαια νά εἶχα ἕνα καινθά μεγάλο σάν τήν ἀρένα».

Τά σχόλια πάνω στήν τέχνη του καί τόν τρόπο πού τάρτισχνε ἤ τά σκεπτότανε εἶναι ἄμεσα, ἁπλά καί καίρια χωρίς αἰνιγματικές φράσεις ἤ ἀναγωγές σέ μυστικές περιοχές. Μᾶς πληροφορεῖ καί μᾶς ὁδηγεῖ στό ἔργο του γιά περισσότερες ἐμβαθύνσεις. Γύρω του καί γύρω ἀπ' τό ἔργο του ἔχουν τά ποντα γραφτεῖ καί σημειωθεῖ. Δέν ὑπάρχει στοιχεῖο τῆς ζωῆς του πού νά μήν ἔχει ἀναλυθεῖ, δέν ὑπάρχει περίοδος στό ἔργο του πού νά μήν ἔχει μελετηθεῖ. Πλῆθος σχολιαστῶν τόν ἔχουν περιγράψει τόν ἴδιο: πῶς ντύνεται, πῶς δουλεύει, πῶς ζεῖ. Ὅλα ἔχουν φωτογραφηθεῖ ἤ κινημματογραφηθεῖ ἐξουχιστικά. Ἡ στάση του μπροστά σ' αὐτή τήν πρᾶγμα ἦταν ἀπό τήν μιά καλοπροαίρετη συμμετοχή σέ τελείως ὀκίνδυνα παιχνίδια ἤ παροχή σοβαρῶν πληροφοριῶν σέ φίλους μελετητές κι' ἀπό τήν ἄλλη περιφρούρηση αὐστηρή τῆς ἀτομικῆς του ἐλευθερίας καί ἀπομόνωσης. Ἦταν 50 χρονῶν ὅταν ἔγραφε

«Δέν θέλω νά δῶ πιά νέα πρόσωπα. Εἶμαι πάντα ἐδῶ γιά τούς φίλους μου καί οἱ ἐπισκέψεις τους εἶναι ἰδιαίτερα πολύτιμες γιά μένα γιατί ζῶ σέ ἀπομόνωση σάν φυλακισμένος. Δέν εὔχομαι ζε κανένων τήν φήμη μου, ὁκόμα καί στόν χειρότερο ἐχθρό μου. Ὑποφέρω ἀπ' αὐτήν σωματικά. Προσπαθῶ νά φυλαχθῶ ὅσο πιό καλά μπορῶ, κλείνω τόν ἑαυτό μου πίσω ἀπό πόρτες που εἶναι μέρα νύχτα κλειδωμένες».

Μιλώντος ὀκόμα γιά τούς ἐμπρεσιονιστές καί γιά τήν δύσκολη ζωή πού πέρασαν λέει

«Αὐτοί οἱ ἄνθρωποι δούλευαν σέ μιά ἀφάνταση μοναξιά πού ἴσως ἦταν μιά εὐλογία ὁκόμα κι ὅν ἦταν δυστυχία. Τί ὑπάρχει πιό ἐπικίνδυνο ἀπό τήν κατανόηση; Ναμίζει κανείς πώς δέν εἶναι μόνος ἀλλά εἶναι πραγματικά πολύ περισσότερο».

Δέν θέλησε ὅμως νά μᾶς παρουσάρει αὐτή ἡ στάση τῆς αὐτοαμυνας γιά νά ἀπομονώσουμε τόν Πικάσσο σέ μιά ἐρμητική διάθεση στόν κλειστό του πύρο. Στήν ἀλήθεια δέν ἔπαψε ποτέ νά συμμετέχει καί νά ἐνδιαφέρεται γιά τά πράγματα τοῦ καιροῦ του γιά τίς γύρω του «ἀλήθειες» ὅπως τίς ὀνόμαζε κατί τίς ἀλλαγές. Σκέψεις σάν τήν παρακάτω δείχνουν πόσα ὑπεύθυνα αἰσθανόταν τήν ὑποχρέωσή του σάν πνευματικοῦ ἀνθρώπου.

«Πάντα πίστεψα πώς ὁ καλλιτέχνης πού ζεῖ καί δουλεύει μέ πνευματικές ἀξίες δέν μπορεῖ νά μένει ἀδιάφορος ὅταν σέ μιά κρίση κινδυνεύουν οἱ ὑψηλότερες ἀξίες ἀνθρωπιᾶς καί πολιτισμοῦ».

Πανικός στό Τουρῖνο ἀπό τήν μεγάλη διαρροή μεθανίου

ΧΙΛΙΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ ΓΕΜΙΣΑΝ ΑΠΟ ΝΕΦΗ ΤΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΔΕΚΑΔΕΣ ΟΙ ΕΚΡΗΞΕΙΣ, ΔΩΔΕΚΑ ΜΟΝΟΝ — ΕΥΤΥΧΩΣ — ΗΣΑΝ ΟΙ ΤΡΑΥΜΑΤΙΕΣ

ΤΟΥΡΙΝΟΝ, 9 Ἀπριλίου. Ἀσσοσιέϊτεντ Πρές.— Ἐκρήξεις ἐσημειώνοντο ἀκόμα τό πρωΐ σέ διαμερίσματα τοῦ Τουρίνου, ὕστερα ἀπό δραματική Κυριακή πού πέρασε ἡ πόλις καί ἐνῶ οἱ τεχνικοί ἐρευνοῦν γιά τήν μαζική διαρροή μεθανίου, πού μετέτρεψε ἐκτεταμένες περιοχές σέ πυριτιδαποθήκη.

Τουλάχιστον χίλια διαμερίσματα γέμισαν τήν Κυριακήν τό ἀπόγευμα ἀπό μεθάνιο, ἐνῶ νέφη ἀπό τό ἐπικίνδυνο ἀέριο αἰωρούνταν ἐπάνω ἀπό τό κατάμεστο ποδοσφαιρικό γήπεδο καί τίς συνοικίες τῆς παλιᾶς πόλεως. Τουλάχιστον δώδεκα ἄτομα νοσηλεύονται ἀπό ἐγκαύματα.

Ἡ πρώτη ἔκρηξις ἀκούσθηκε στό ἡλιόλουστο ἀπόγευμα, ὅταν μιά νέα γυναίκα γύρισε τόν διακόπτη τοῦ ἠλεκτρικοῦ στό διαμέρισμά της. Ἐπηκολούθησαν ἐκρήξεις καί φλόγες καί ἡ νεαρή γυναίκα μέ τόν σύζυγό της, βρίσκονται τώρα σέ νοσοκομεῖο σέ κρίσιμη κατάσταση ἀπό τά ἐγκαύματα πού ὑπέστησαν.

Ἐπηκολούθησαν δεκάδες ἐκρήξεων σέ σπίτια, πο υεὔτυχῶς, ἔτυχε νά εἶναι τά περισσότερα ἄδεια ἀπό τούς ἐνοίκους. Ὁ ραδιοφωνικός σταθμός προσπάθησε νά ἐνημερώση τόν κόσμο: «Κλεῖστε τό γκάζι, ἀνέφερε ὁ ἐκφωνητής, ἀνοῖξτε τά παράθυρα, ἀποφύγετε νά γυρίζετε τούς διακόπτες ἠλεκτρικοῦ καί τά κουμπιά τῆς κουζίνας. Εἰδοποιεῖστε τούς γνωστούς σας».

Οἱ κάτοικοι, πού εἶχαν βγεῖ γιά περίπατο στή λιακόδα, πανικοβλήθηκαν καθώς ἀστυνομικά αὐτοκίνητα, πυροσβεστικές ἀντλίες καί περιπολικά, ἔτρεχαν δαιμονισμένα. Σ' ἕνα διαμέρισμα ἔγινε ἔκρηξις καί ἐπακολούθησε πυρκαϊά, ὅταν ὁ κινητήρας τοῦ ψυγείου ἄρχισε κάποια στιγμή αὐτομάτως νά λειτουργῆ. Μιά ἄλλη ἔκρηξις, γκρεμισε ἕνα μικρό σπίτι. Σπασμένα γυαλιά καί ξύλα τινάζονταν ἀπό παράθυρα καί ἐξώστες καί μιά γάτα ἐκσφενδονίσθηκε στό ἀπέναντι πεζοδρόμιο, χωρίς νά πάθη τίποτα.

Κατά τήν ἐπίσημη ἐκδοχή, σημειώθηκαν διαρροές μεθανίου σέ σωληνώσεις μήκους 73 χιλιομέτρων καί σχηματίσαν ἐκρηκτικά μίγματα τοῦ ἀερίου σέ ἑκατοντάδες κτίρια. Ἡ διαρροή προκλήθηκε ἀπό αἰφνίδια αὔξηση τῆς πιέσεως στίς σωληνώσεις, πιθανῶς σέ βλάβη βαλβίδος στό κεντρικό σύστημα. Ἡ πίεση ἔφθασε ἀπό τό ἕνα τέταρτο ἀτμοσφαίρας σέ τέσσερις ἀτμόσφαιρες — αὐξήθηκε δηλαδή 16 φορές.

"Οταν ἐσημάνθη ὁ συναγερμός οἱ χιλιάδες τοῦ κόσμου στό ποδοσφαιρικό γήπεδο Σάν Πάολο εἶδαν τούς ἀστυνομικούς νά φεύγουν διαστικά, καθώς εἰδοποιοῦνταν ἀπό τά φορητά ραδιοτηλέφωνά τους. Τά μεγάφωνα ζήτησαν ἀπό τούς θεατάς νά ἐπειδείξουν φρόνηση καί αὐτοέλεγχο, ἀντικρουόμενες ὅμως πληροφορίες ἄρχισαν νά διαδίδονται. Κατά μία τηλεοπτική ἐκπομπή, ἕνα μεγάλο νέφος ἀερίου ἐκινεῖτο πρός τό γήπεδο καί τό κάπνισμα ἦταν ἐπικίνδυνο. Ἀμέσως, χιλιάδες χέρια ἐκινήθησαν κι' ἔσβησαν τά τσιγάρα.

Ἡ «Λά Στάμπα», γράφει τά ἑξῆς χαρακτηριστικά γιά τήν ἐμπειρία πού γνώρισαν ἑκατοντάδες χιλιάδες κάτοικοι τῆς πόλεως: «Γνωρίσαμε τήν ἀγωνία νά ὑπολογίζουμε καί τήν παραμικρή μας χειρονομία, τό ἄναμα ἑνός τσιγάρου καί τό γύρισμα ἑνός διακόπτη, τό ἄνοιγμα μιᾶς πόρτας ἤ τό κτύπημα ἑνός κουδουνιοῦ. Στερηθήκαμε τίς συνήθειές μας καί μᾶς παρέλυε ὁ φόβος».

"Οταν οἱ ἀρχές ἔκριναν ὅτι ὁ κίνδυνος εἶχε περάσει, δέν μπόρεσαν νά εὕρουν ἀρκετά αὐτοκίνητα ἐφοδιασμένα μέ μεγάφωνα γιά νά μεταδώσουν τό τέλος τοῦ συναγερμοῦ. Ἀπετάθησαν τότε στά τοπικά γραφεῖα τοῦ Κ.Κ. Μέσα σέ λίγα λεπτά, δεκάδες αὐτοκίνητα μέ μεγάφωνα κατέκλυσαν τούς δρόμους τοῦ Τουρίνου καί μετέδωσαν τήν καλή εἴδηση: «Τά πάντα ἐλέγχονται. Ὁ κίνδυνος πέρασε. Γυρίστε σπίτια σας».

NIGERIA
Carrier
AIR CONDITIONING
mandilas

A most prominent Company and one of the top 5 overseas Carrier distributors world - wide,

Invites applications for the following positions in Nigeria:

AIR CONDITIONING BRANCH MANAGER
$13.500 P. A. and up.

A demanding managerial position covering sales and service of room air conditioning and packaged equipment, design and installation. Candidates must have at least 3 - 5 years of experience in technical managerial positions, strong sales personality. Organisation of service/maintenance network, construction project management.
Candidates from related fields will be considered. Salary of dollars 13,500 P. A. minimum.

AIR CONDITIONING CONTRACTS MANAGER
$13,500 P. A. and up.

Responsibility for the profitable management of central air conditioning contracts up to 1.000 tons of refrigeration. On a country-wide basis.
Candidates with M. E. degrees will be preferred with minimum 5 years experience in the mechanical construction field as well as project management. Strong managerial talent, excellent project control, sound knowledge of materials are highly demanded for this post. Candidates from related fields, especially with contracting experience will also be considered. Salary of dollars 13,500 P. A. minimum.

SERVICE/COMMISSIONING ENGINEERS
$10.000 P. A. and up.

M. E. or E. E. minimum sub-engineer level with 3 - 5 years experience in trouble-shooting, servicing and commissioning. Reciprocating and centrifugal compressors up to 400 tons. Applicants must be naturally service-conscious, have positive supervisory and training talent, and knowledge in service network organisetion. Salary of dollars 10,000 P. A. minimum.

PROJECT/INSTALLATION ENGINEERS
$10.000 P. A. and up.

M. E. or E. E. minimum sub-engineer level with 3-5 years experience in construction project control, with basic knowledge of commissioning air conditioning installations. Applicants must have expert knowledge of manpower and materials control, be